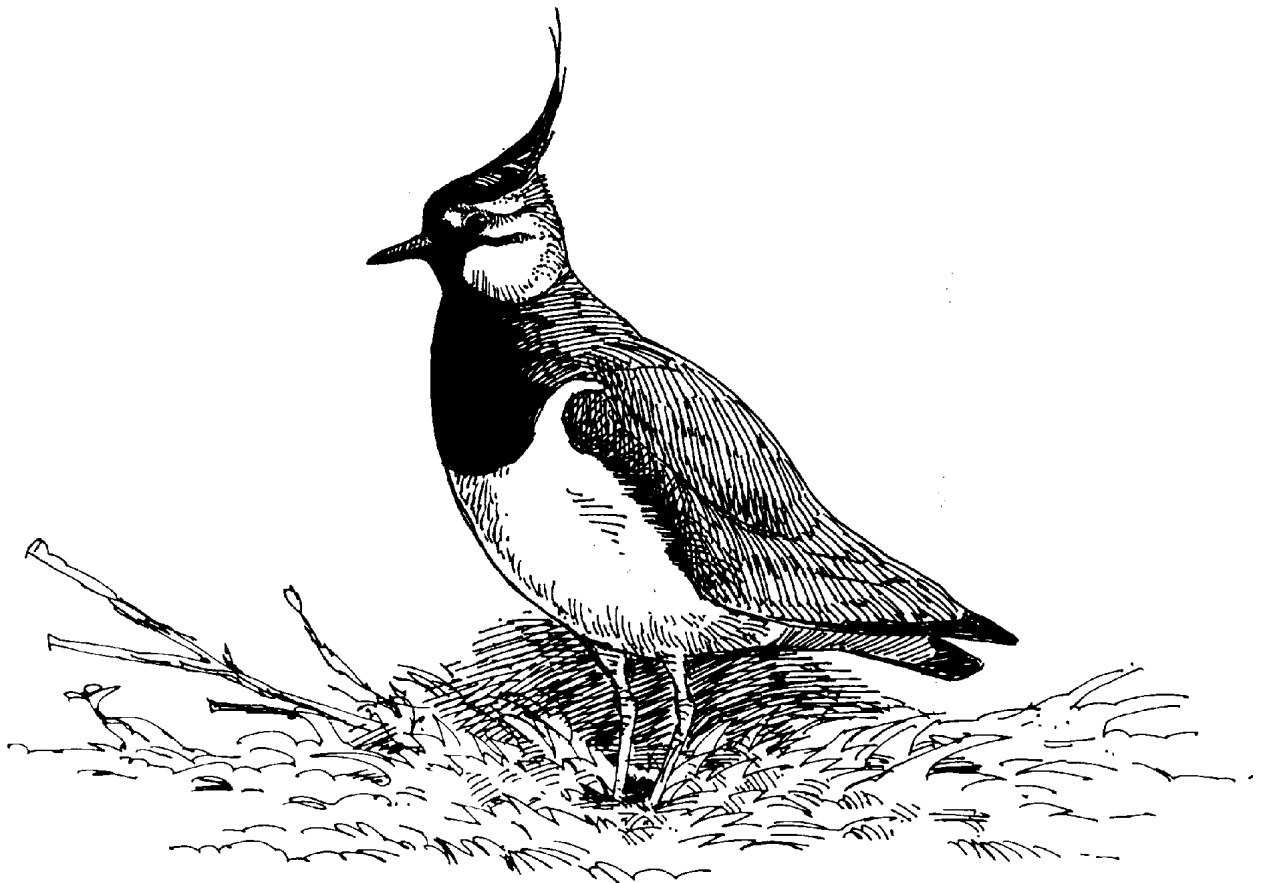

Årsmelding 2012

for

Norsk Ornitologisk Forening

Sekretariat og organisasjon

NOFs sekretariat har i 2012 hatt følgende ansatte: Kjetil Aadne Solbakken (generalsekretær), Ingar Jostein Øien (fagsjef), Frode Falkenberg (faunistikk- og webkonsulent, 60 % stilling), Anne Kolstad (førstekonsulent, 100 % engasjement), Berit Krogstad (førstekonsulent), Frøydys Kvaløy (rådgiver, 90 % engasjement), Magne Myklebust (informasjonskonsulent), Peter Sjolte Ranke (førstekonsulent, 100 % engasjement), Morten Ree (organisasjonskonsulent) og Tomas Aarvak (rådgiver, 75 % stilling).

NOF har fylkesavdelinger i alle fylker bortsett fra Sogn og Fjordane, og antall lokallag er 52.

Sentralstyret

Det ble avholdt åtte møter i sentralstyret hvor totalt 55 saker ble gjennomgått. Etter årsmøtet i 2012 har Simon Rye vært styrets leder og Rune Aae har vært nestleder. Anette Jensen, Per Stensland, Edvin Thesen, Trond Vidar Vedum og Martha Elisabeth Storstein Årsnes har vært styremedlemmer. Generalsekretæren har vært sekretær for sentralstyret.

Medlemsutvikling

NOF sentralt hadde 7 229 medlemmer ved utgangen av 2012, noe som er en økning på 108 medlemmer fra 2011. Av disse var 4 822 (67 %) menn og 2 338 (33 %) kvinner.

Med bakgrunn i vedtak på NOFs årsmøte i 2011 skulle samlet kontingentinnkreving innføres for hele NOF fra og med 2013. Planen var at foreningen skulle ha en felles medlemsliste fra dette tidspunkt. Mot slutten av 2012 ble det imidlertid klart at dette ikke kunne innføres for NOF avd. Oslo og Akershus fra 2013. Medlemslister for NOFs øvrige fylkesavdelinger og lokallag fra 2012 ble innarbeidet i januar 2013 og lagt inn i NOF felles medlemsregister, som etter dette talte 8 625 medlemmer. NOF avd. Oslo og Akershus hadde 1 265 medlemmer ved utgangen av 2012. Basert på forholdstall fra 2009 antar vi at ca. 822 av disse ikke står i NOFs felles medlemsregister. Dersom dette legges til grunn har NOF en medlemsmasse på 9 447 medlemmer. Det presiseres at dette totaltallet er et estimat.

Jentegruppa i NOF, som arbeider for å øke antallet kvinnelige medlemmer i foreningen, hadde ett kurs i Finnmark i mai 2012.

Tidsskrifter

NOF er ansvarlig for utgivelsen av tre tidsskrifter. Vårt hovedtidsskrift **Vår Fuglefauna** kom som vanlig ut med fire nummer dette året. Bladet forsøker å gi et bredt bilde av fuglefaunaen i Norge, blant annet gjennom aktuelle naturvernsaker, populærvitenskapelige artikler samt informasjon om organisasjonens arbeid både sentralt og regionalt. Bladet hadde i 2012 4331 lesere. **Fuglevennen** hadde to utgivelser i 2012. Dette bladet er i første omgang rettet mot barn og unge, men gjennom sin allmenne form passer tidsskriftet for folk i de fleste aldersgrupper. Bladet hadde i 2012 4377 lesere. Fagtidsskriftet **Ornis Norvegica** gikk over til nettpublisering fra og med 2011. Tidsskriftet er gratis for leserne. Ornis Norvegica publiserte syv artikler i 2012, med til sammen 67 sider. Elleve forfattere var involvert, hvorav to fra utlandet (Sverige, Tyskland). Alle artiklene var til fagfelleevaluering med inntil to fagfeller per artikkel.

Internett og sosiale medier

På vårt nettsted www.birdlife.no var det god aktivitet både med hensyn til produserte nyhetssaker, og generell bruk av nettstedet. Det ble totalt laget 97 nyheter i 2012, der litt over halvparten kom fra sekretariatet, mens resten kom fra fylkesavdelingene. Bruken av nettsidene er god, men med nær 830 000 sideoppslag var det en nedgang på 10-15 % i forhold til 2011. Besøkene var fordelt på 232 000 besøk fra 109 000 unike maskiner. Det siste tallet er en økning på 4000 i forhold til 2011.

Tilsvarende tall for *fuglevennen.no* er mer enn 585 000 sideoppslag fordelt på 134 000 besøk fra 87 000 unike maskiner. Det er en økning i antall besøk og maskiner, men sideoppslag er tilsvarende aktiviteten i fjor.

NOF er aktiv i de største sosiale mediene Facebook og Twitter. Disse to er en viktig del av NOFs formidling av informasjon på en hurtig og enkel måte. I løpet av 2012 hadde vi et tilfang på drøyt 1000 nye tilhengere på Facebook, og hadde 3100 per 31. desember. På Twitter hadde NOF 530 følgere per 31. desember 2012. Vårt nyhetsbrev, som man kan abonnere på fra *birdlife.no*, gikk ut til 1500 personer per 31.12.2012.

Økonomi

NOF kan vise til et overskudd i det foreløpige ikke reviderte årsregnskap på kr. 1 582 778. Det store overskuddet skyldes i all hovedsak at foreningen realiserte en testamentarisk gave i form av et boligsalg. Dette innbrakte kr. 1 290 969 i netto fortjeneste. NOF hadde i 2012 en totalomsetning på kr. 16 724 160.

Driftstøtten som fra og med 2012 kommer fra Direktoratet for naturforvaltning, og ikke fra Miljøverndepartementet som i alle tidligere år, utgjorde kr. 1 990 500.

NOF har for tiden god likviditet og en egenkapital på kr. 4 823 890. Foreningen hadde ved utgangen av 2012 en bankbeholdning på kr. 12 762 572, herav store midler bundet opp mot prosjektvirksomheten.

Årsoppgjørdisposisjoner

Husbyggingsfondet godskrives som vanlig med årets rente. Disposisjonsfondet godskrives årets resultat, med fratrekk av renten på Husbyggingsfondet.

Fond	Status per 1.1.2012	Disposisjoner 2012	Status per 31.12.2012
Husbyggingsfond	265 852	7 976	273 828
Disposisjonsfond	2 975 260	1 574 802	4 550 062
SUM	3 241 112	1 582 778	4 823 890

Årsoppgjørdisposisjoner framlegges årsmøtet på Runde 27. april 2013 for godkjenning.

Fond

Alle fond i NOF bestyres av et faglig råd utnevnt av styret, kalt Fondsstyret. For 2012 har dette rådet bestått av Svein Karlsen (leder), Jostein Sandvik, Torborg Berge, Torgeir Nygård og Peter Sjolte Ranke (sekretær). Hvert fond har sine egne statutter, hvor den generelle regel er at maksimalt 80 % av årets rente skal fordeles til prioriterte søknader. NOFs fondsregnskap inngår ikke i årsregnskapet for foreningen. Status for våre fond var ved årsskiftet følgende:

Norsk Fuglevernfond: Formål å fremme ornitologisk forskning innen fuglevern ved utdeling av årlige stipendier. Innestående **kr. 541 446**.

Snøuglefondet: Underlagt Norsk Fuglevernfonds statutter, i tillegg til egen avtale om disponering. Gjelder prosjekter på norskhekkende dagrovfugler og ugler og i særdeleshet snøugle. Innestående **kr. 1 484 709**.

Oddmund Aune og Erling Bjørgums minnefond: Formål å fremme ornitologisk forskning med spesiell vekt på trekkfugler. Utdeling av årlige stipendier. Innestående **kr. 237 297**.

Svein Haftorns minnefond: Fondets formål er, i Svein Haftorns ånd, å øke barn og ungdommers interesse for norsk fuglefauna. Innestående **kr. 107 339**.

Totalt innestående på NOFs fond er **kr. 2 370 791**. Det kan maksimalt bli utdelt **kr. 50 412**, som tilsvarer 80 % av renteinntektene fra fondenes renteavkastning for 2012, til prioriterte søkere av fondsmidler.

Prosjektvirksomheten

Prosjektvirksomheten i NOF har vært betydelig også i 2012. Aktiviteten er både knyttet til oppdrag fra forvaltningsmyndighetene og egne prosjekter, og ikke minst en kombinasjon av disse kategoriene, hvor NOF initierer prosjekter som vi søker støtte til gjennomføringen av hos forvaltningsmyndighetene. Flere større prosjekter er i stor grad basert på frivillig innsats fra foreningens medlemmer. Flere prosjekter inngår i nasjonal bestandsovervåking av fuglefaunaen, og noen av prosjektene gjennomfører en generell overvåking av fuglefaunaen, mens andre er spesifikke ved at de gjelder overvåking av enkeltarters hekke-/overvintringsbestander eller trekkregistreringer.

De fleste av disse prosjektene er langsiktige, slik at bestandsutviklingen over tid kan følges. Dette gjelder blant annet datainnsamling i hekkefuglovervåkingen **Terrestrisk overvåking av fuglebestandene (TOV-E)** som overvåker hekkebestanden i standardiserte geografiske ruter for en rekke norske fuglearter. Dette prosjektet har vært under stadig utvidelse og ble i 2012 utvidet til å dekke Finnmark, slik at det nå er aktive ruter i alle landets fylker. Ved NOFs fuglestasjoner på Lista og Jomfruland følges bestandsutviklingen under vår- og høsttrekket ved konkrete tellinger og ved **standardisert fangst og ringmerking**, som også inngår som en del av miljømyndighetenes terrestriske miljøovervåking. **Norsk Hagefugltelling** pågår fortsatt og inngår i **Fuglevennen**-konseptet, med felles landsdekkende telling den siste helga i januar. I tillegg utfører NOF **Overvåking av fugler i jordbrukets kulturlandskap (3Q)** i samarbeid med Norsk institutt for skog og landskap. NOF deltar i den regionale overvåkingen av sjøfugl både i hekketiden og om vinteren som en del av det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugler (SEAPOP). Av de artsspesifikke prosjektene gjennomfører vi nasjonal overvåking på tre av de globalt truede artene vi har i Norge, **dverggås, stellerand** og **åkerrikse**, samt **havørn** som er en ansvarsart for Norge. For stellerand og særlig for dverggås, er prosjektene omfattende og innsatsen favner utenfor landets grenser. Blant annet har begge disse prosjektene stor aktivitet innenfor rammen av *Miljøsamarbeidet mellom Norge og Russland*. Fra 2011 ble et nytt EU-prosjekt startet opp med bevaring av dverggås langs den europeiske trekkruta (LIFE+) hvor NOF spiller en viktig rolle.

NOF organiserte også i 2012 eksport av norske havørnunger til Skottland i et forsøk på å bygge opp igjen en livskraftig bestand av arten i dette landet. Vi gjennomførte siste sesong i en femårig nasjonal kartlegging og overvåking av **hubro**, (kategori sterkt trua (EN) på rødlista), og samtidig startet vi opp og gjennomførte første feltsesong i et løpende overvåkingsprosjekt for arten i utvalgte områder i Norge. Arbeidet inkluderer også kartlegging av habitatbruk vha. satellitt-telemetri og GPS-teknologi. Videre overvåker vi **sædgås**, som har status som sårbar (VU) på den norske rødlista. For sædgåsa inkluderer arbeidet både studier av trekk og overvintringsforhold vha. satellittsendere og halsringmerking, samt genetiske/morfologiske analyser som viser at vi har to distinkte underarter hekkende i Norge. NOF har regionale overvåkingsprosjekter på **vandrefalk, horndykker** og **hønsehauk**. Sammen med NINA og Agder naturmuseum, har NOF et prosjekt som omfatter kartlegging av hekkeøkologi, bestandsforhold, vandringsmønster og habitatvalg hos den sjeldne **snøugla**. I 2012 hekket ikke snøugla i Norge, men satellittsendere påsatt i 2011, da vi påviste 42 hekkinger i Norge gir fortsatt spennende og viktig informasjon om artens vandring. Prosjektet omfatter også samarbeid og direkte innsats i Russland (som del av Miljøsamarbeidet mellom Norge og Russland) og Canada ettersom prosjektet søker å avdekke bestandsforhold og vandring i en global sammenheng. Vi kartlegger trekkrutene hos **fjellvåk, lappspove** og **boltit** v.h.a. miniatyr satellittsendere og geologgere, og fra 2012 også **brushane**. Arbeidet med boka **Sjeldne fugler i Norge** er intensivert, og er planlagt ferdigstilt i 2013. I 2012 var vipe *Årets Fugl*, og i den sammenheng gjennomførte NOF et landsdekkende kartleggingsprosjekt for hekkende vipper.

Når det gjelder **bistandsrelaterte prosjekter** så har NOF videreført samarbeidet med BirdWatch Zambia om et Norad-støttet prosjekt i landet, som har pågått siden 2004. NOF startet også i 2012 opp et tre-årig prosjektsamarbeid med BirdLife organisasjonen Wildlife and Environmental Society of Malawi (WESM) med støtte fra Norad. Prosjektet har som mål

å bidra til bedre ivaretagelse av viktige fugleområder ved bevisstgjøring og igangsetting av bærekraftige inntektsskapende aktiviteter for lokalbefolkningen.

I 2012 har NOF videreført arbeidet med å revidere *statusen for norske IBA-områder*. Dette er et todelt prosjekt, hvor første del går ut på å oppdatere status for alle terrestriske og eksisterende IBA-er, mens marine IBA-er vil komme i et oppfølgingsprosjekt.

Oppdatering av bestandsestimater for norske fugler ble igangsatt i februar 2012. Dette er oppdatering av de bestandsestimatene som NOF tidligere har utarbeidet til publikasjonene *Birds in Europe* (1996) og *Birds In Europe II* (2002). Dette er avgjørende viktig informasjon blant annet for nasjonal og internasjonal rødlisting av arter. I 2012 startet NOF også arbeidet med en **Statusrapport for rovfugler i Norge**. Dette i forbindelse med at Bonn-konvensjonen (CMS) har opprettet en rovfuglavgtale African-Eurasian Birds of Prey Agreement (AEBOP) som Norge har undertegnet. Dette er en parallell til vannfuglavgtalen (AEWA) som også ligger under Bonn-konvensjonen og som NOF har et nært samarbeid med.

Gjennom NOFs fylkesavdelinger og lokallag er det et stort mangfold av lokale og regionale prosjekter rettet mot arter og/eller lokaliteter. Resultatene fra disse publiseres gjerne i våre fylkesvise tidsskrifter, NOFs medlemstidsskrift **Vår Fuglefauna** eller i NOFs fagtidsskrift **Ornis Norvegica**.

Naturvernarbeid

NOF samarbeider med fylkesavdelinger, lokallag og andre ressurspersoner om viktige innspill i lokale/regionale og nasjonale høringsprosesser og om innspill til ulike politiske nivå. Det varierer litt hvor godt samhandlinga har kommet i gang med de ulike fylkene. NOF har hatt begrenset kapasitet på dette området i forhold til behovet.

Det er fortsatt stort utbyggingspress fra energisektoren, med svært mange søknader om vindkraftverk i viktige naturområder som også er leveområder for truede fuglearter. Det siste året har et økende antall av søknadene kommet i innlandet, og det har også vært fokus på offshore vindkraft. Det vi er mest fornøyd med innen naturvernarbeid det siste året er at vi har vært med på å bevege debatten om vindkraft. Vi har vært med på å sette konflikten mellom utbygging av fornybar energi og hensyn til andre naturverdier på den nasjonale agendaen, og er ikke lenger alene om å være bekymret for virkningen dette kan få for naturmangfoldet. Dette har enda ikke ført til vern av natur i praksis, siden energimyndigheten fortsatt ikke tar hensyn til slike innspill. Det gjenstår derfor mye arbeid.

Andre saker vi har jobbet med det siste året er oljeboring ved Jan Mayen og Barentshavet sørøst, vi har gitt grundig innspill til plan om restaurering av våtmark og gitt innspill om vern av Tyrifjorden og Gimsøymyrene i forbindelse med behandling av nasjonal transportplan. Et brev vi sendte alle kommuner og fylkeskommuner før vårsesongen om skadefellingsforskriften og avliving av måker har fått mye oppmerksomhet og ført til mange henvendelser. Det har trolig vært et positivt bidrag til å heve kunnskapsnivået både om lovverket og måkefuglens status.

Rapportsystemet for fugler

NOF administrerer innholdet i databasen, og har ansvar for brukerstøtte til generelle og administrative brukere, mens utviklings- og samarbeidspartner Artsdatabanken er eier av selve systemet. Administrasjonen som NOF, gjennom en avtale med Artsdatabanken, skal gjennomføre, innebærer validering av utvalgte arter som omfattes av de strengeste kategoriene på den norske rødlisten av 2011. Dette arbeidet fungerer godt, og spesielt prosessen rundt den kritisk truede åkerriksa må trekkes fram. I samarbeid med flere partnere, og som en oppfølging av den nasjonale handlingsplanen for åkerriksa, har NOF hatt en avgjørende rolle i funksjonen rundt umiddelbart vern av territorier der hanner sang i 2012.

Oppslutningen rundt systemet er meget god, og antall rapportører og innlagte funn er stadig økende. Mot slutten av 2012 var det rapportert 7,2 millioner fugleobservasjoner, der drøyt 1,3 millioner ble registrert i 2012. Ved utgangen av året var det registrert 5917 brukere, der 750 var nye av året.

En ny versjon av Rapportsystemet for fugler, eller mer presist *artsobservasjoner.no*, skulle i utgangspunktet bli lansert i løpet av første halvår 2011. NOF har fulgt utviklingsprosessen nært, og vært en del av referansegruppen som står bak den nye versjonen.

Kapasitetsutfordringer fra både den norske og svenske Artsdatabanken har forskjøvet lanseringstidspunktet til 2013. I arbeidet med utvikling av den nye versjonen har NOF blant annet bidratt med spesifikasjoner på funksjonalitet som utvikler applikasjonen til å bli et enda bedre verktøy for å overvåke og samle data fra norsk natur. I tillegg har det vært viktig for oss at modulene de faunistiske komiteene har jobbet i, blir bedre og mer effektive.

Komitéer og utvalg

Arbeidet med å samordne og veilede landets faunistiske komitéer i Rapportsystemet for fugler, www.artsobservasjoner.no/fugler/, har pågått gjennom hele 2012. De aller fleste Lokale Rapport- og Sjeldenhetskomitéene (LRSK) benytter nå applikasjonen til både validering av funn og som kilde og rapportgenerator til sine årsrapporter. NSKF bruker rapportsystemet til behandling av saker. Nærmere 100 personer fra landets 22 rapportområder har vært involvert i å kvalitetssikre materiale fra Rapportsystemet for fugler.

Norsk Sjeldenhetskomité for Fugl (NSKF) har i 2012 bestått av Tor Audun Olsen (sekretær), Øyvind Egeland, Andreas Gullberg, Oddvar Heggøy, Kjell Ruud Mjøltnes, Simon Rix og Bjørn Olav Tveit. Komitéen hadde et aktivt år med mange saker til vurdering. NSKF har skrevet ferdig rapport for sjeldne fugler i Norge i 2009 og 2010, som vil bli publisert i løpet av 2013.

Norsk Faunakomité for Fugl (NFKF) har jobbet med å koordinere innsatsen til de forskjellige komitéene har pågått gjennom året. Ti personer har sagt seg villige til å bidra til produksjonen av de nasjonale årsrapportene, og arbeidet med rapporten for de tre årene 2008-2010 forventes publisert på seinsommeren 2013.

Denne delen av vår virksomhet blir i all hovedsak gjennomført på idealistisk grunnlag av foreningens medlemmer. Det er et svært omfattende materiale som på denne måten stilles til disposisjon for de ulike ledd av naturforvaltningen her i landet (som for eksempel

viltkartlegging og naturtypekartlegging), noe som er med på å sette NOF i en særstilling blant de norske miljøvernorganisasjonene.

Norsk navnekomité for fugl (NNKF) har i 2012 bestått av Morten Bergan, Odd Bruce Hansen, Helge Kvam, Viggo Ree, Øivind Syvertsen og Per Ole Syvertsen (sekretær). Komitéen avholdt kun ett møte (7. januar) hvor det ble jobbet med oppdateringer til Clements-lista publisert fram til august 2011 (jf. <http://www.birds.cornell.edu/clementschecklist/corrections>). Det ble ellers i 2012 jobbet med å klargjøre en ny versjon av navnebasen for utlegging på NOFs nettside, noe som er sterkt ettersøkt ute i organisasjonen. Dessverre fikk ikke sekretæren denne ferdig før nye oppdateringer igjen ble presentert av Cornell i september 2012.

Oppsummering

NOF har hatt et fremgangsrikt år i 2012 med viktig fremdrift arbeidet med å innføre felles medlemskap i NOF og også en økning i økonomisk omsetning. De store midlene som er tilført prosjektvirksomheten sikrer stor aktivitet på prosjektsiden også i årene framover. Årets økonomiske resultat bidrar til å sikre NOF som organisasjon mulighet til fortsatt utvikling og handlefrihet.